

РОЗРОБЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ DEVELOPMENT OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS CONCEPT

Левченко Я.С.

Doctor of Social sciences in Economics (Lithuania)

доцент кафедри економіки та підприємництва,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Інвестиційна привабливість залишається категорією, що розвивається, і багатогранною концепцією, яка створена суспільством. На підставі проведеного аналізу розроблення концепції у дослідженні інвестиційна привабливість визначається як складна концепція, яка складається з безлічі факторів, які визначають її та впливають на кінцеві результати інвестування. Аналіз наукової літератури показав, що інвестиційна привабливість підприємства – це конкурентоспроможність, або здатність підприємства витримувати конкуренцію протягом тривалого періоду часу, бізнес-можливість, інструмент для збільшення здатності підприємства підтримувати свою частку ринку та залишатися продуктивним.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, забезпечення інвестиційної привабливості, інвестиційна активність, інвестиційна спроможність, інвестиційний клімат.

Инвестиционная привлекательность остается категорией, которая развивается, является многогранной концепцией, созданной обществом. На основании проведенного анализа разработки концепции в исследовании инвестиционная привлекательность определяется как сложная концепция, которая состоит из множества факторов, определяющих ее и влияющих на конечные результаты инвестирования. Анализ научной литературы показал, что инвестиционная привлекательность предприятия – это конкурентоспособность, или способность предприятия выдерживать конкуренцию в течение длительного периода времени, бизнес-возможность, инструмент для увеличения способности предприятия поддерживать свою долю рынка и оставаться продуктивным.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, обеспечение инвестиционной привлекательности, инвестиционная активность, инвестиционная способность, инвестиционный климат.

Investment attractiveness remains a category that develops, is a multifaceted concept created by society. Based on the analysis of concept development, the investment attractiveness is defined as a complex concept in the study, which consists of many factors that determine it and which affect the final results of investment. Analysis of scientific literature has shown that the investment attractiveness of an enterprise is the competitiveness or ability of an enterprise to withstand competition for a long period of time, a business opportunity, a tool to increase the ability of an enterprise to maintain its market share and remain productive.

Key words: investment attractiveness, investment attractiveness, investment activity, investment ability, investment climate.

Постановка проблеми. Сучасна економіка характеризується інноваціями та змінами. Цей період вважається найбільш сприятливим для реструктуризації діяльності підприємств, пов'язаних із впливом різних факторів на інвестиційну діяльність.

Це дослідження здійснюється з метою розроблення процедури оцінки та забезпечення інвестиційної привабливості підприємств у контексті регіонального розвитку, використовуючи досвід розвинених країн, задля уникнення непотрібних процедур. Такий підхід дасть змогу, з одного боку, спростити процедуру оцінки інвестиційної привабливості підприємств у контексті регіонального розвитку, а з іншого боку – привернути увагу органів влади до забезпечення та підтримки

інвестиційної привабливості підприємства в контексті регіонального розвитку.

На цій підставі виникає потреба в теоретичних засадах, спрямованих на оптимізацію інвестиційної діяльності підприємств. Крім того, щоб уточнити концептуальний апарат інвестиційної діяльності підприємства, необхідно переглянути наявні підходи до вдосконалення безпосередньо інвестиційної привабливості підприємства в напрямі адекватної діагностики його стану, визначення інтегральних показників та критеріїв оцінки.

Доцільно розпочати наукову роботу над цією проблемою, розглянувши поняття «інвестиційна привабливість».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Снієска & Зукієне (2015) розглядають інвестиційну привабливість як сприятливе для інвести-

цій середовище, регіон із наявними природними ресурсами та концентрацію потенціалу робочої сили. Вигідне інвестиційне середовище характеризується ефективною інвестиційною діяльністю, оптимальною податковою системою та розвиненою фізичною інфраструктурою.

Бірнлейтнер (2014) розглядає інвестиційну привабливість як комплексне явище, яке складається з п'яти основних факторів, таких як політичний/правовий, економічний, соціальний, технологічний та міжкультурний. Він зазначив, що країни можуть збільшити свою інвестиційну привабливість для прямих іноземних інвестицій, зосереджуючи увагу на політичній стабільності, прозорості та стабільних економічних умовах.

Мустафакулов (2017) вважає, що інвестиційна привабливість є тільки статусом і можливістю економічної системи (країни, регіону або підприємства).

На думку Дорожинські & Куна-Марсшале (2016), районами, привабливими для інвесторів, є ті, які допомагають знизити інвестиційні витрати й експлуатаційні витрати, які сприяють максимізації прибутку і обмеженню потенційного ризику невдачі, а основним показником інвестиційної привабливості є прямі іноземні інвестиції.

На думку Літваніце (2014), привабливість визначають фактори, необхідні для забезпечення довгострокового розвитку і способу зміцнення конкурентних переваг.

Ігоніна (2012) вважає, що умовами для здійснення інвестиційного процесу в ринковій економіці є специфічні форми, що відображають особливості взаємодії суб'єктів інвестування в системі ринкових відносин:

- наявність значної, різноманітної за формами власності структури інвестиційного капіталу, що характеризується переважанням приватного інвестиційного капіталу порівняно з державним;

- наявність міжгалузевої мережі фінансових посередників, що сприяє реалізації інвестиційного попиту та пропозиції;

- наявність розвиненого ринку об'єктів інвестування (інвестицій);

- розподіл інвестиційного капіталу між об'єктами інвестування відповідно до економічних критеріїв оцінки інвестиційної привабливості.

Оскільки ефективність інвестиційного процесу та ІП інвестиційного об'єкта є взаємопов'язаними, автор вважає важливим визначити сутність терміна «інвестиційна привабливість підприємства» та пов'язаних із нею категорій для визначення кількісних та якісних показників, які слід розглядати в порядку побудови ієрархічної системи вдосконалення ІП.

Постановка завдання дослідження. Метою статті є розроблення концепції інвестиційної привабливості підприємства з урахуванням кількісних та якісних факторів на рівні підприємства, регіону та держави.

Для досягнення поставленої цілі необхідне рішення таких завдань:

- дослідити та проаналізувати підходи науковців до розуміння концепції «інвестиційна привабливість»;

- інтегрувати різні підходи до розуміння концепції «інвестиційна привабливість»;

- проаналізувати фактори впливу на інвестиційну привабливість;

- на основі реалізації вищезазначених двох завдань запропонувати визначення концепції «інвестиційна привабливість».

Виклад основного матеріалу. Синтез мультіальтернативного опису кінцевого стану концепції «інвестиційна привабливість». Єдиний підхід до визначення ІП в економічній літературі відсутній. Детальний аналіз запропонованої вченими структури концепції ІП та методів її оцінки виявив значні відмінності. Таким чином, Валінурова та Казакова (2011) стверджують, що термін «інвестиційна привабливість» використовується без контекстного та категоричного змісту, що прирівнює його до інвестиційного ризику, інвестиційного потенціалу або фінансового потоку. Тому автори пропонують визначити ІП як «сукупність різних об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, що визначає потенційний платоспроможний попит на інвестиції». Водночас учені вважають концепції інвестиційної діяльності, інвестиційної активності та інвестиційного ризику близькими та ототожнюють їх.

Інвестиційна активність – це відношення поточного обсягу інвестицій до попереднього; це може розглядатися як допоміжний елемент під час вивчення проблем інвестиційного характеру без аналізу та оцінки їхніх властивостей та незалежно від їх впливу на інші компоненти інвестиційного процесу, а також результат взаємодії інвестиційного попиту та попиту загалом. Таким чином, ІП є «загальною характеристикою сильних та слабких сторін об'єкта інвестування з погляду інвестора відповідно до критеріїв, сформованих ним» (Валінурова та Казакова, 2011).

Аналогічну думку приводять Лещенко, Денин і Марущак (2012), які визначають ІП як невід'ємну особливість і пропонують визначити ІП як комбінацію трьох основних компонентів:

- інвестиційна спроможність – обсяг інвестицій, необхідних для задоволення попиту, який визначається наявністю продуктів з особливими характеристиками споживання та капіталовкладеннями, необхідними для його виробництва;

- інвестиційна привабливість – ступінь здатності підприємства до цілеспрямованого використання інвестицій та здатність максимально ефективно використовувати свої власні ресурси та можливості;

- інвестиційна безпека – індикатор, який визначається наявністю та довгочасним функціонуванням юридичних документів, що регламентують умови діяльності підприємства та інвесторів.

Рісніренко, Бондар та Никонов (2008) вважають, що ІП є «невід'ємною характеристикою окремого підприємства, галузі, регіону, держави з погляду перспектив розвитку, прибутковості інвестицій та рівня інвестиційного ризику». І, на думку вчених, відповідною концепцією являється саме інвестиційний потенціал – «кількісна характеристика, що враховує основні макроекономічні показники, насичення території факторами виробництва, рівень доходів населення та споживчий попит».

Маловичко (2011) має інший погляд на визначення ІП. На думку вченого, ІП є «ступінь здатності потенційного інвестора інвестувати в підприємство з певними характеристиками своєї господарської діяльності, що відповідає заздалегідь визначеній кореляції ризикованості та рентабельності інвестицій».

Бланк (2004) має подібний погляд і визначає ІП як «загальну характеристику переваг та недоліків інвестування в окремі сфери та об'єкти з погляду індивідуального інвестора».

Крилов (2013) вважає ІП незалежною економічною категорією, яка характеризується стабільністю фінансового стану підприємства, рентабельністю капіталу, цін на акції та рівнем дивідендів і формується за рахунок конкурентоспроможності продукції та орієнтації клієнта на підприємство. На думку вчених, рівень інноваційної діяльності в контексті стратегічного розвитку має важливе значення для покращення ІП підприємства.

На думку Топсахалова, Лепшокова та Ходжчуєва (2009), ІП слід розглядати в її вузькому і широкому значенні. З одного боку, ІП є невід'ємним результатом відображення динаміки, поточного та прогнозного стану суб'єкта, а з іншого боку, це система соціально-економічних, політичних, фінансових та адміністративних відносин, що виникають у зв'язку з доцільністю інвестування в конкретну господарську одиницю. Тобто це економічна категорія, яка характеризується ефективним використанням ресурсів, здатністю до саморозвитку на основі збільшення рентабельності капіталу, технічного та економічного рівня виробництва, якості та конкурентоспроможності продукції. Крім того, вчені вважають, що ІП визначається безліччю різних факторів, список та вплив яких можуть відрізнятися і варіюватися залежно від уподобань інвесторів, а також від промислових та технічних особливостей підприємства, в яке впливають інвестиції, якості його економічного розвитку у минулому, тепер та в майбутньому.

Бандурин і Чуб (2016), Басалай та Хорунжий (2010) використовують термін «інвестиційна привабливість» для визначення надійності позичальників шляхом групування їх на основі показників формальної та неформальної оцінки діяльності підприємства. Аналіз запропонованих інтерпретацій ІП дає змогу виявляти такі невришені питання:

– відсутність характеристик ІП як структурно-формуєчого складника системи забезпечення ІП (критерії оцінки інституційного, організаційного, інформаційного середовища);

– ІП не розглядається як активний складник процесу «купівля та продаж»: чим вища ринкова вартість об'єкта інвестування, тим вище ІП;

– відсутність опису ІП з позиції системи та цілеспрямованого підходу: рівень ІП підприємства є інформаційно значущим як для інвесторів, так і для об'єкта інвестування, тому для визначення цього рівня повинна існувати відповідна база даних і вичерпний перелік чинників, які впливають на рівень ІП підприємства.

Широке розуміння інвестиційної привабливості полягає в тому, що це сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, зовнішніх та внутрішніх факторів, які сприяють або перешкоджають процесу інвестування в національну економіку на макро-, мезо- та мікрорівні (Крупка & Бачинський, 2014).

Найбільш популярне сучасне визначення інвестиційної привабливості було запропоновано Гданським інститутом ринкової економіки (iBNGR). На думку авторів, інвестиційна привабливість розуміється як сукупність стимулів для інвестицій, тобто пропонує широкі переваги, які можуть бути отримані під час ведення господарської діяльності в певних сферах. Вони пов'язані з особливостями регіону, де розвивається певна економічна діяльність. Ці переваги визначаються як фактори місця розташування. Це категорія, яка суттєво впливає на процес прийняття рішення, пов'язана з місцями ділової активності. З цього погляду регіон, який є привабливим для інвесторів, є тим, який робить найкраще місце для прямих іноземних інвестицій. Отже, можна дійти висновку про те, що інвестиційна привабливість має реальний характер і відображається в рішеннях інвесторів про передачу їх капіталу.

Купець (2005), аналізуючи термін «привабливість», стверджує, що це означає володіння такими атрибутами, які апелюють, залучають та викликають інтерес через їх унікальність та винятковість. Таким чином, привабливість – це пасивне поняття, але його можна перетворити на активне, коли його використовують для стимулювання середовища. Це чинник, який може залучати та заохочувати різні види підприємницької діяльності. Це забезпечує різні форми співпраці та впровадження всіх інновацій. Автор порівнює привабливість із поняттям конкурентоспроможності, що передбачає суперництво, конкуренцію та перемогу або навіть боротьбу з економічним суб'єктом, який працює в аналогічній сфері бізнесу. Конкурентоспроможність, на відміну від привабливості, активна й іноді нагадує боротьбу. Тому можна констатувати, що можна конкурувати за привабливість.

Нізельська (2012) визначила, що ІП є хорошою умовою для встановлення ділової активності в певній сфері.

Згідно зі звітом щорічного дослідницького проекту, проведеного командою GIME спільно з Фондом Конрада Аденауера, інвестиційна привабливість є багатомірною справою, що складається з багатьох факторів та показників.

Крім того, проєкція запропонованого визначення дає змогу дійти висновку про те, що ефективна система забезпечення ІП окремих підприємств дасть змогу підвищити загальний рівень ІП країни загалом, що пояснюється покращенням інвестиційного іміджу в більш високі рівні ієрархії та зменшить негативний вплив зовнішніх факторів, незалежних від функціонування окремого підприємства. На думку автора цього дослідження, поняття «інвестиційна привабливість» нерозривно пов'язане з поняттям «інвестиційний клімат», що підтверджується визначеннями, запропонованими в науковій літературі.

Валінурова (2011) визначає, що інвестиційний клімат є економічними, фінансовими та іншими умовами, що впливають на ефективність інвестицій, і вважає, що ця категорія тісно поєднана з категоріями інвестиційної привабливості та інвестиційної активності.

Гурсой (2012) зосереджує увагу на великих перешкодах, з якими стикаються інвестори. Результати його дослідження вказують на те, що найбільш серйозною проблемою для інвесторів є політична нестабільність, державне регулювання, інфраструктура, безпека чи корупція, які є головними стримуючими притоками інвестицій.

Результати, отримані Головай, Рочман & Лаес (2013), вказують на те, що показниками, які впливають на інвестиційний клімат, є стабільність доходів, висока рентабельність інвестицій (Return on Assets), висока валова маржа, розмір компанії та ліквідність акцій.

Єршова (2017) в своїх дослідженнях виявляє та систематизує фактори, що обмежують розвиток інвестиційного співробітництва, та визначає можливі шляхи подолання цих проблем. Вона визначила 3 групи факторів:

- зовнішня – пов'язана з проблемами інвестиційного клімату;
- внутрішня – пов'язана з особливостями системи виробництва та управління;
- інші фактори – неекономічними чинниками, які в основному стосуються культури бізнесу та інформаційних питань.

Логінова (2009) впевнена, що основними складниками інвестиційного клімату стали інформаційні фактори освіти, а саме рівень освіти, вміння використовувати знання як економічну перевагу. Передусім ці фактори значно формують потенціал підприємств і потенціал регіону (країни) загалом (Логінова, 2009).

Охотіна і Лавріненко (2015) погоджуються з думкою Логінової та стверджують, що важлива роль освіти у поліпшенні інвестиційного клімату в регіоні та конкурентоспроможності підприємств зумовлена насамперед зміною ролі інформації в суспільстві та кожній індивідуаль-

ній компанії, де інформація стає стратегічним ресурсом, як і інші традиційні матеріальні та енергетичні ресурси.

Царьов (2012) інтерпретує інвестиційний клімат як «сукупність соціальних, економічних, політичних та фінансових факторів, які обумовлюють ступінь привабливості інвестиційного ринку та визначення ступеня інвестиційних ризиків».

Коморі (2011) характеризує інвестиційний клімат як «ситуацію в країні з погляду іноземного підприємця, який інвестує свій капітал в економіку».

Тобто оцінка інвестиційного клімату враховує зовнішньоекономічну ситуацію, внутрішню соціально-політичну та економічну ситуацію в країні, а також перспективи їх розвитку. Отже, інвестиційний клімат є сукупністю факторів, які доцільно об'єднувати в групи. Перша група відображає можливість інвестора отримувати прибуток, другий визначає структуру інвестиційних ризиків.

Кочемасова (2013) визначила ІП як групу суб'єктивних факторів, таких як законодавчі та правові умови для інвестицій.

Сінкієне & Кромалсас (2010) стверджують, що під час визначення привабливості важливо насамперед зосередити увагу на задоволенні потреб цільової групи. На відміну від неї, Закірова (2016) визначає інвестиційну привабливість як самостійну економічну категорію, сукупність зовнішніх та внутрішніх факторів, а також якісні та кількісні показники інвестиційного потенціалу будь-якого рівня економічної системи – державного, регіонального, галузевого, і рівень господарюючих суб'єктів. Оскільки характер цих факторів визначає необхідність врахування ІП підприємств, в цьому дослідженні були підведені підсумки всіх цих факторів (див. рис. 1).

Серед якісних чинників на рівні окремих підприємств можна виділити індикатори, що характеризують інвестиційний ризик, ступінь задовільності регіону, а серед кількісних – інтенсивність фінансових потоків підприємства (ліквідність активів і капіталу, рівень платоспроможності), фінансовий стан (рентабельність підприємства, балансова вартість основних засобів тощо). У свою чергу, фактори, що впливають на ІП на рівні підприємства, частково формують галузеві (регіональні) чинники, а останні формують фактори, що впливають на ІП на національному рівні. Розглядаючи чинники на рівні сектору або регіону в поєднанні з факторами на рівні підприємства, можна простежити тісні відносини.

Крім того, проєкція запропонованої ієрархії (рис. 1) дає змогу припустити, що ефективна система забезпечення ІП окремих підприємств дасть змогу поліпшити загальний ІП галузі та держави загалом, що, у свою чергу, через покращення інвестиційного іміджу на більш високих рівнях ієрархії зменшить негативний вплив зовнішніх факторів, незалежних від функціонування окремого підприємства. На думку автора дослідження, поняття «інвестиційна привабливість» нерозривно пов'язане з поняттям «інвестицій-

Рис. 1. Фактори, що впливають на інвестиційну привабливість (розроблено на базі досліджень Андраш (2012), Закірова (2016), Рочман і Лаус (2013), Ершова (2017))

ний клімат», що підтверджується визначеннями, запропонованими в науковій літературі. Валінурова (2011) визначила, що інвестиційний клімат є економічними, фінансовими та іншими умовами, що впливають на ефективність інвестицій, і розглядає цю категорію як поєднання інвестиційної привабливості та інвестиційної активності.

Гурсой (2012) зосереджує увагу на великих перешкодах, з якими стикаються інвестори. Результати його дослідження вказують на те, що найбільш серйозною проблемою для інвесторів є політична нестабільність, державне регулювання, інфраструктура, безпека чи корупція, які є головними стримуючими притоками інвестицій.

За словами автора, концептуальний апарат інвестиційної діяльності підприємства містить основне визначення «інвестиційної привабливості» в контексті регіонального та державного розвитку.

Висновки. Проведений теоретичний аналіз інвестиційної привабливості підприємства та

його системи виявив невизначеність і множинність. Розглядаючи різні теоретичні підходи до поняття ІП, його структуру та закономірності процесу її формування, встановлено, що:

а) концепція інвестиційної привабливості підприємства залишається такою, що розвивається, і є багатогранною системою, що охоплює не тільки діяльність підприємств, але й зовнішні умови регіону (або галузі) та держави загалом;

б) дотепер відсутнє загальноприйняте визначення інвестиційної привабливості підприємств;

с) концепція інвестиційної привабливості підприємства виникла внаслідок сприйняття кількісних та якісних інтересів з метою забезпечення довгострокового сталого економічного розвитку та підвищення рівня суспільного добробуту;

г) інвестиційна привабливість підприємства – це концепція, створена суспільством, а отже, є зміною громадських настроїв та умов, в яких існують певні суб'єкти суспільства, які впливають на її розвиток;

е) сталий розвиток підприємства в регіоні (або секторі) є основою для розвитку інвестиційної привабливості цього регіону (або сектору).

Що стосується аналізу розвитку та структури концепції інвестиційної привабливості підпри-

ємства, то в дослідженні інвестиційна привабливість підприємства визначається як складна концепція, яка складається з безлічі факторів (чинників), які визначають її та впливають на кінцеві результати інвестування.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Birnleitner, H. (2014). Attractiveness of Countries for Foreign Direct Investments from the Macro-Economic Perspective. Proceedings of FIKUSZ '14 Symposium for Young Researchers. Austria, 29–40. Available at: <https://kgk.uni-obuda.hu/sites/default/files/03-Helmut-Birnleitner.pdf>.
2. Dorożyński, T., Kuna-Marszałek, A. (2016). Investments Attractiveness. The Case Of The Visegrad Group Countries. *Comparative Economic Research*, 19(1). doi: 10.1515/cer-2016-0007
3. Ershova, N. (2017). Investment climate in Russia and challenges for foreign business: The case of Japanese companies. *Journal of Eurasian Studies*, 8(2), 151–160. doi: 10.1016/j.euras.2017.03.001
4. Grinko, A., Bochulia, T., Grynko, P., Yasinetska, I., Levchenko, I. (2017). Formation of the concept of intellectualization information provision for managing an enterprise. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 5 (3(89)), 4–14. doi: 10.15587/1729-4061.2017.111859
5. Gursoy, F. (2012). Changing of the Investment Climate of Georgia after the War. *Procedia. – Social and Behavioral Sciences*, 62, 1303–1307. doi: 10.1016/j.sbspro.2012.09.223
6. Komori, Y. (2011). *International Relations II: The Politics of International Economic Relations*. Michigan State University James Madison College.
7. Krupka, Y. D., Bachinskiy, V. (2014). Estimation of investment attractiveness for enterprises in Ukraine. *The Małopolska School of Economics in Tarnów Research Papers Collection*, 25(2), 117–125.
8. Kupiec, L., Kopcuk, A., Proniewski, W. (Eds.) (2005). Atrakcyjność regionu a sposób rozprzestrzeniania się innowacji i rozwoju społeczno-gospodarczego. In: *Atrakcyjność inwestycyjna regionu*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania. Białystok.
9. Litavniece, L. (2014). Risk management in provision of city attractiveness. *Journal of Positive Management*, 5(3), 3. doi: 10.12775/jpm.2014.016
10. Loginova, A.V. (2009). Influence of education over competitiveness of economic systems. *Problems of modern economics*, 2(30).
11. Mustafakulov, Sh.I. (2016). Regional capacity: Comparative analysis of theoretical and methodological approaches. *Journal of Economy and Innovative technologies*, 5. Available at: http://www.iqtsodiyot.uz/sites/default/files/maqolalar/37_Sh_Mustafaqulov.pdf.
12. Nizielska, A. (2012). The criteria, instruments, and determinants of investment attractiveness of Silesia: experts opinions. *Journal of economics & management*, 8, 53–70.
13. Ohotina, A., Lavrinenko, O. (2015). Education of Employees and Investment Climate of the Region: The View of the Heads of Enterprises. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 174, 3873–3877. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.01.1127
14. Sinkiene, J., Kromalcas, S. (2010). Concept, Directions and Practice of City, Attractiveness Improvement. *Viesoji politika ir administravimas – Public Policy and Administration*, 31, 147–154.
15. Snieska, V., Zykiene, I. (2011). Fizinės infrastruktūros įtaka regioniniam patrauklumui. *Economics and Management = Ekonomika ir vadyba*, 6, 465–471.
16. Topsahalova, F. M.-G., Lepshokova, R.R., Koychueva, D.A. (2009). *Sovremennoe sostoyanie i otsenka effektivnosti ispol'zovaniya investitsionnyh resursov v agrarnom sektore*. Moscow: Izdatel'stvo Akademiya Estestvoznaniya, 216.
17. Valinurova, L.S. (2011). *Innovatsionnoe razvitie regionov. Metodologicheskie osnovy i perspektivnye napravleniya*. Moscow: Paleotip, 200. Available at: <http://www.iprbookshop.ru/10217.html>.
18. Андраш О.А. (2012). Управління інвестиційною прываблівістю підприємств готельного господарства. *Сімферополь*, 179.
19. Бандурин А.В., Чуб Б.А. (1998). *Инвестиционная стратегия корпораций на региональном уровне*. Москва: Наука и экономика, 132.
20. Бланк И.О. (2004). *Финансовый менеджмент*. Киев: Елха, Ника-Центр, 656.
21. Игонина Л.Л. (2012). Теории экономических циклов и современные финансовые кризисы. *Бюллетень Международного Нобелевского экономического форума*, 1(1), 200–208. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmef_2012_1%281%29_21.
22. Кочемасова А.В. (2013). Прямые иностранные инвестиции как фактор инновационного роста российской экономики: приоритеты и новые возможности. *Экономический анализ: теория и практика*, 21, 19–31.
23. Крылов Е.И., Власова В.М., Егорова М.Г. и др. (2013). *Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности предприятия*. Москва: «Финансы и статистика», 192.
24. Маловичко А.С. (2011). Вплив ризик-менеджменту на інвестиційну прываблівість підприємства. *Донецьк*.